

ODLUKA**O ODBIJANJU ŽALBE STRANKE SRPSKOG JEDINSTVA, NA RJEŠENJE
REPUBLIČKE IZBORNE KOMISIJE, BROJ 02-164 OD 14. SEPTEMBRA 1997.
GODINE**

("Službeni list Republike Crne Gore", br. 031/97 od 20.09.1997)

Ustavni sud Republike Crne Gore, u sastavu: predsjednik prof. dr. Blagota Mitrić i sudije: Jakša Marković, Radojko Đurić i Šefko Crnovršanin, na osnovu odredaba člana 113. stav 1. tačka 8. Ustava Republike Crne Gore, člana 51. stav 1. tačka 4. i člana 56. tačka 8. Zakona o Ustavnom sudu Republike Crne Gore ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 21/93), nakon održane javne rasprave, na sjednici od 17. septembra 1997. godine, donio je

ODLUKU

ODBIJA SE žalba Stranke srpskog jedinstva, na Rješenje Republičke izborne komisije, broj 02-164 od 14. septembra 1997. godine, kojim se odbija potvrđivanje i proglašenje kandidature Stranke srpskog jedinstva Crne Gore, kandidata prof. Borislava Pelevića, za predsjednika Crne Gore.

Ova odluka objaviće se u "Službenom listu Republike Crne Gore".

Obrazloženje

Stranka srpskog jedinstva Crne Gore, blagovremeno je podnijela žalbu na Rješenje Republičke izborne komisije, navedeno u izreci ove odluke, zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava.

Podnosilac žalbe osporava rješenje Republičke izborne komisije iz razloga što je Komisija, na osnovu podataka iz lične karte predloženog kandidata, izdate 11. septembra 1997. godine, od Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore - Centar bezbjednosti Budva, utvrdila da on nije imao prebivalište u Republici Crnoj Gori duže od šest mjeseci, zbog čega mu je, saglasno članu 45. Zakona o izboru odbornika i poslanika, uskraćeno pravo da se kandiduje na predsjedničkim izborima, pri čemu Komisija nije, kao dokaz o prebivalištu kandidata, prihvatila ugovor o kupovini stana u Budvi od 26. avgusta 1996. godine. S tim u vezi, izražava se sumnja u objektivnost rada Komisije i zato što je u spornom rješenju navela da je pomenuti ugovor iz 1997. godine, umjesto 1996. godine. Dalje se ističe da je 11. septembra 1997. godine, predloženi kandidat zatražio upis u birački spisak opštine Budva, da je nadležni organ Opštine odbio da ga upiše u birački spisak, nakon čega je podnio pismeni zahtjev, o kojem je odlučeno, kako je Sud obaviješten na javnoj raspravi, tek nakon donošenja spornog rješenja i podnošenja žalbe Ustavnom sudu. Smatra se da je Rješenjem Republičke izborne komisije predloženom kandidatu uskraćeno ljudsko i ustavno pravo da bira i da bude biran, pri čemu se poziva na član 32. Ustava Republike Crne Gore i član 34. Ustava Savezne Republike Jugoslavije.

Istim podneskom, kojim je dao žalbu na pomenuto rješenje Republičke izborne komisije, navedena stranka je, u smislu člana 114. stav 2. Ustava Republike Crne Gore, dala predlog za ocjenjivanje ustavnosti odredaba člana 2. Zakona o izboru predsjednika Republike ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 49/92) i člana 11. Zakona o izboru odbornika i poslanika ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 49/92, 16/95 i 21/96).

U toku postupka i na osnovu rezultata javne rasprave, Ustavni sud je, na sjednici od 17. septembra 1997. godine, nakon razmatranja osporenog rješenja i cjelokupne dokumentacije utvrdio da žalba nije osnovana.

Osporenim rješenjem Republička izborna komisija je odbila potvrđivanje i proglašenje predloga kandidature Stranke srpskog jedinstva Crne Gore, kandidata prof. Borislava Pelevića, za predsjednika Republike Crne Gore, iz razloga što podnosilac predloga nije podnio prijavu o prebivalištu i potvrdu o biračkom pravu kandidata, na osnovu kojih bi se moglo utvrditi da li kandidat podnosioca predloga ove kandidature ispunjava Zakonom propisane uslove za izbor predsjednika Republike. Pri tome, Komisija je zaključila da je kandidat prof. Borislav Pelević stekao prebivalište u Opštini Budva, odnosno Republici Crnoj Gori, 11. septembra 1997. godine, danom izdavanja lične karte od strane nadležnog organa te opštine, što je uzeto kao relevantan dokaz o toj činjenici, a da se ugovor koji je zaključila njegova supruga, kao kupac stana u Budvi, ne može uzeti kao validan dokaz o sticanju prebivališta kandidata na teritoriji pomenute opštine, odnosno Republike. Cijeneći da predlog ove kandidature ne ispunjava osnovne zakonske uslove u vezi kandidata prof. Borislava Pelevića za predsjednika Republike, Republička izborna komisija se nije upuštala u pravnu valjanost potpisa birača, koji su dali podršku ovoj kandidaturi.

Ustavom Republike Crne Gore je propisano: da se zakonom u skladu sa ustavom, uređuje način ostvarivanja sloboda i prava ako je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 12. tačka 1); da građanin Crne Gore koji je navršio

18 godina života ima pravo da bira i da bude biran; da se biračko pravo ostvaruje na izborima; da je biračko pravo opšte i jednako i da su izbori slobodni i neposredni, a glasanje tajno (član 32); da predsjednika Republike biraju građani neposrednim i tajnim glasanjem na osnovu opšteg i jednakog biračkog prava na vrijeme od pet godina (član 86. stav 1) i da Ustavni sud odlučuje o izbornim sporovima i sporovima u vezi s referendumom koji nijesu u nadležnosti redovnih sudova (član 113. stav 1. tačka 8).

Zakonom o Ustavnom sudu Republike Crne Gore ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 21/93), propisano je: da se postupak za odlučivanje o povredi prava u toku izbora predsjednika Republike pokreće žalbom koju mogu podnijeti kandidat za predsjednika Republike ili predlagač kandidata za predsjednika Republike i da žalba iz stava 1. ovog člana sadrži razloge i dokaze o povredi prava u toku izbora (član 45); da se žalba iz člana 45. ovog zakona podnosi Ustavnom sudu u roku od 24 časa od časa dostavljanja rješenja nadležne izborne komisije i da Ustavni sud odlučuje o žalbi iz stava 1. ovog člana u roku od 48 časova od časa prijema žalbe (član 46).

Zakon o izboru predsjednika Republike ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 49/92) propisano je: da predsjednika Republike Crne Gore biraju građani na opštim izborima neposredno i tajnim glasanjem, na vrijeme od pet godina (član 1); da pravo da bude biran za predsjednika Republike ima jugoslovenski državljanin koji je navršio 18 godina života i koji ima prebivalište na teritoriji Republike, najmanje godinu dana prije dana održavanja izbora (član 2) i da se uz predlog kandidata za predsjednika Republike obavezno podnose: 1) pismena izjava kandidata o prihvatanju kandidature; 2) potvrda o biračkom pravu kandidata i 3) potvrda o mjestu prebivališta kandidata (član 7. stav 2).

Zakonom o biračkim spiskovima ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 49/92), propisano je: da je birački spisak javna isprava u kojoj se vodi evidencija građana koji imaju biračko pravo (član 1); da se birački spisak vodi za teritoriju opštine (član 3. stav 1).

Iz navedenih odredaba Ustava proizilazi da Republika, zakonom, u skladu sa ustavom, uređuje način ostvarivanja sloboda i prava građana, pa i biračkog prava koje se ostvaruje na izborima. Saglasno tome, Zakonom o izboru predsjednika Republike je propisano da pravo da bude biran za predsjednika Republike ima jugoslovenski državljanin koji je navršio 18 godina života i koji ima prebivalište na teritoriji Republike, najmanje godinu dana prije dana održavanja izbora i da se ove činjenice dokazuju podnošenjem potvrde o biračkom pravu i potvrde o mjestu prebivališta kandidata.

Uvidom u priloženu dokumentaciju i na javnoj raspravi, utvrđeno je da predloženi kandidat Stranke srpskog jedinstva nema prebivalište na teritoriji Republike Crne Gore najmanje godinu dana prije dana održavanja izbora. Naime, Stranka srpskog jedinstva nije Republičkoj izbornoj komisiji podnijela potvrdu o prebivalištu predloženog kandidata, a Ustavni sud je utvrdio da predloženi kandidat prof. Borislav Pelević ima prebivalište u Republici Crnoj Gori tek od 11. septembra 1997. godine. Ova činjenica je utvrđena na osnovu: lične karte prof. Borislava Pelevića, koju je izdalo Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore Centar bezbjednosti Budva, 11. septembra 1997. godine; obavještenja o dokumentaciji za kandidaturu, koje je 13. septembra 1997. godine Stranka dostavila Republičkoj izbornoj komisiji, a u kojem se navodi da je zbog formalnog propusta, kandidat dobio ličnu kartu, tj. prebivalište u Budvi tek 11. septembra 1997. godine; obavještenja Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, Centar bezbjednosti Budva, br. 1721 od 16. septembra 1997. godine, datog Republičkoj izbornoj komisiji o tome da je prof. Borislav Pelević prijavio prebivalište u Budvi 11. septembra 1997. godine, na adresu - Jadranski put bb, kada je i dobio ličnu kartu, i da se imenovani odjavio iz Beograda - Jajinci, ul. Dragana Mauzera br. 8, za Budvu, dana 4. septembra 1997. godine i izjašnjenja samog predloženog kandidata na javnoj raspravi da je sve ovo nesporno. Pri ovako utvrđenom činjeničnom stanju, postojanje ugovora o kupovini stana u Budvi od 26. septembra 1996. godine, koji je zaključila supruga prof. Borislava Pelevića je, po ocjeni Ustavnog suda, bez značaja za odlučivanje, jer vlasništvo na stan u određenom mjestu nije i ne može biti dokaz o mjestu prebivališta vlasnika stana.

S obzirom da predloženi kandidat Stranke srpskog jedinstva Crne Gore nema prebivalište na teritoriji Republike Crne Gore najmanje godinu dana prije dana održavanja izbora, to on, po nalaženju Ustavnog suda, ne ispunjava zakonom propisane uslove da bude kandidat za izbor predsjednika Republike. S toga, Republička izborna komisija nije povrijedila Ustav i zakon kada je osporenim rješenjem odbila potvrđivanje i proglašenje predloga kandidature Stranke srpskog jedinstva Crne Gore, kandidata prof. Borislava Pelevića, za predsjednika Crne Gore.

Pored toga, Ustavni sud je u prethodnom postupku, saglasno članu 4. stav 2. Poslovnika Ustavnog suda Republike Crne Gore, odlučio da, u konkretnom slučaju, razdvoji postupak po žalbi Stranke srpskog jedinstva od postupka po predlogu iste stranke za ocjenjivanje ustavnosti odredaba člana 2. Zakona o izboru predsjednika Republike ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 49/92) i člana 11. Zakona o izboru odbornika i poslanika ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 49/92, 16/95 i 21/96), imajući u vidu različitu prirodu tih postupaka. Naime, Ustavni sud je o izbornoj žalbi, saglasno članu 43. stav 3. Zakona o Ustavnom sudu Republike Crne Gore, morao odlučiti u roku od 48 časova od časa prijema žalbe, a o datom predlogu će odlučiti naknadno po zakonom utvrđenoj proceduri.

Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

Odluka o objavljivanju ove odluke zasniva se na odredbi člana 116. stav 3. Ustava Republike Crne Gore.

U. br. 74/97
Podgorica, 17. septembra 1997. godine
Predsjednik
Ustavnog suda Republike Crne Gore,
Prof. dr Blagota Mitrić, s.r.